

האשה שלום פרק חמישה עשר יבמות קמו. עין משפט
נר מצות

מסורת הש"ס

(א) ז"ל דאמרין. יעב"ך,
(ב) [ע"ז כה: א] (לעיל כג:
לקמן קטז: ר"ה כב:
בבורות לו: ד) [לעיל כה:
וש"נ, ה] גירסת רש"ל לא
דייקא ומינסבא דאמרה
בדדמי, ו לקמן דף קכב,
(ו) [לעיל פח: וש"נ],
(ז) רש"ל, ט) ז"ל מן המים.
יעב"ך,

הגהות הב"ח

(א) 'גמ' או דלמא, ז"ב
 גימטא אלפס א"ד כיון
 חזקה הוא דאמר
 בדומי לא איתא:
 (ב) שם איתליא ביה
 מואלד ביה מומא:
 (ג) שם וסתפסא ודא מיס
 שאין להם וכו' אלא ה"ד
 הכא דלמרי: (ד) רש"י
 שם שמי הסם דאמר
 כשנתמלא: (ה) 'תוב'
 ד"ה או לתפס וכו' פירוש
 שם ה' איתליא ז"ב עין
 פירוש על דבור זה נשאר
 ממר"ק ששון: (ו) ד"ה
 אמר וזכרנו זה נודר
 אמרינן ז"ל מילא:

הגהות הגר"א

המחמיה עד שתרמיהו מת וחי משו
עשן חי יחי ללדיך אימרחש יסא
כו' אכל לגבי מלחמה איכא למימר
לא אמרה חי לא חומיה דהא חי
צביא לשקורי לא היו מחזקה מלחמה
צעולם: נפלו עלינו עובדי כוכבים
כו'. והא הכא היא החזיקה וקמתי
נאמנת אלמא אמרינן מה לא לשקר:
הסא דרוב אידי דר אצי. כלומר
הכא כיון דמלחמה קטנה היא דלא
הוה צדיה לא אמרה דדמי אלא
נערה וחזיא ליה דמיא דאשה לא
מחמיה וקמתי: (דף ל"א ע"ב)

תוס' חד מקמא'

עֵשׂוֹן. דלחמן ב' הילי דלדדק
איתביתא כ'ר' פספא ידדא. מאש
[חכר] [הכא] [לחילן] ואשיליז מומא.
כעלה: עד אחד כעלה. מלחמה
כעולס ובא עד אחד ואמר מת כעליך
[ב] מתיעין וזו לא: והכא לא דייקא.
[ב] ותריחיו אמרי כעלה: כן כדכריס.
כאשר אמה ואמר: מים כעלה: דלחא
למימר כעלה: מים שאין להם סוף.
מפרש כפ' כחא (למן קח). כל שעומד
ואין רוחא מרבער רוחוסי: אשסו
אפור. ואע"פ שיש עדים כשרים
שזכר שמה ק"ח כעלה המים ויכא
ותאמרי

עם אבא יוסי בן סימאי בספינה
כמלחמה דמו ונשים "אפי" מא
להם סוף נינהו ומים שאין להם

וקדמוני עסיא ערדיסקים אספמא ומה
 בן נריה ומיחו קשיא לר"י דצ"פ זה צ"ה
 מדרש לקח היה קורא אותם רועי צ"ה
 שציעות הימה דמכוחה הם דקלמא כ
 צחק ישראל כדפריש' לעיל: **והא** מים

[illegible]

(א) נראה ד"ל נאמנת דהחזיקה מלחמה בעולם דאינה נאמנת אינו אלא שהחזיקה מלחמה וכו'.

רדאי צעיא אמרה שלום צעולם. ומהימנא השתא נמי מהימנא או
דלמא הכא ליכא למימר מה לה לשקר דליהי גופא לא מכיונה
לשקורי אלא כיון דלחמזק מלחמה אמרה דדמי וסצורה היא שמת.
ואי קשיא חיפשוט ליה ממחנימין דקתני שלום צעולם נחמנת דא

והוא מת בעלי במלחמה קאמרה דאי
על מטתו מאי הריק שלום צבולם
אפי' מלחמה צבולם אמרן לעיל א'
אמרה מת על מטתו הימנא אלא
והוא מת במלחמה אלא טריד אלאמנא

עיישינו עלינו מערה ח
נאמנת שאני התם ^דר
איתרחיש ניסא לדיד
ת"ש ינפלו עלינו עונ
ליסטים הוא מת ונצי
אידי ^גדא"ר אידי אש
גברא דבשילחי הלול
אמרה להו דביתיהו ח
חזו גברא חרוכא דשו
סבר רב חייא בר אב
עלינו בית עיישינו ע
מי דמי התם לא קאמו
ועוד גברא חרוכא דש

ורב חייא בר אבין
 אימא איניש אחרינא
 גורא ופסתא דידא ד
 ואתיליד ביה מומא
 וערק לעלמא איבעיא
 מהו טעמא דעד
 דמילתא דעבידא ל
 ה"נ לא משקר או ד
 משום דהיא גופא ד
 [ביון דזימנין דסניא ל
 אמר רמי בר חמא ר
 כשירדתי לנהרדעא
 נחמיה איש בית ד
 שאין משיאין את
 ילל פו יוד אחד אל

[illegible]

עם אבא יוסי בן סימאי בספינה ומבעה והשיא רבי נשור
כמלחמה דמו וגשום "אפי" מאה כעד א' דמו וקתני השי
להם סוף גינהו ומים שאין להם סוף אשתו אסורה אלא ה

וּקְדָמוֹנִי עָסִיב עַד־דִּיקָסִים אֶסְפָּמִיב וּמָה שְׁלָא עִיבְדוּ צִאָרֵךְ יִשְׂרָאֵל יוֹלֵדֶשׁ
בֶּן נָרִיָּה וּמִיָּהוּ קָשִׁיב לִרְי' דְּבַפ' זֶה צוֹרֵר (מִסְתַּדְרִין דָּף טו. וַסֵּס) ^(א) ח' ת'
וּמִדְרִישׁ לְקִישׁ הִיָּה קוֹרֵב אֹתָם רוּעִי בָקֵר וְיֹלֵד לְעֶשֶׂב דְּקֹאֲמֵר הָמָס וְהָס
שְׂבִיעִית הֵימָּה כְּדוּמוּכָה הָמָס דְּקֹאֲמֵר כֵּן וּמְרִישׁ וְצַפ' קִמָּא דְּמִסְתַּדְרִין
צִאָרֵךְ יִשְׂרָאֵל כְּדִפְרִישִׁי לַעֲלִי: **וְהָא** מִיָּם דְּבִמְלָחָה דְּמו. הַשְׁמָא סְלָקָא

ואמנת החם כדל' אידי דאמר אשה כלי ויינה עליה. פי' מעיקר קס"ד שהליטי' באו
 מהפחדתם כחם כדל' וזהו ה'ן למי' לא טרד לבעל חזרה ואמרה ודאי' ואפי' מהימנא
 אהא אמרה מלחמה בעולם ה'ן להרוע כל המוצאנא ודאי' אנשך ואדני' נשמי דאפי' כה
 פיה לא מהימנא דריון דהיא גופה כההוא פחדא קיימא לא נטרי ליה לבעל חזרה ואמרה
 דאמנת פדמי' שהליטי' איהא הורגת את הנשים שכלי ויינן עולין ומחזקין שהשולם עמה
 אמרה דרבי' ובעינן לא אפשיטו ובעינן לחומרה את ההקדחה היא מלחמה בעולם עמה
 שה' שהמלחמה היא בשנים ובאששים אבל בליטי' שש שלום עמה נאמנת דהא שנינן הכא
 עליה. וכן אהא אמרה מצאנא חרוב (כ) נאמנת לא החזיקה בו מלחמה בעולם אינה נאמנת
 בשלום ונשים. אבל אמרה מצאנא פלוני בעלי חרוב או שבאוי' מלחמה בעלני' עליו הוא מות
 חרוב ונשים נזכר ר"ג שהנורא הרגים שכל חרוב או שהיה ר"ג את נשותיהם צ"פ עד דאבר
 ואקרי. וכן איהי עתה עד הורגיו פ' שני בן חרוב לא פחד לא מלחמה מקרי ודבר
 לא לפשטו לא ממנני' דקנטי שלום בעולם נאמנת. ובראי' אם אמרה מות בעלה במטותו

בפועליו הוא כדאמר הם ואמר דדמי ומהאי טעמא מיבעי ליה הכא דלמא לא אחי מה לי לשקר ומרע לחוקה משום דלמרה דדמי וי"ל דשמי הם דנהי דטרוד בפועליו הוא מכל מקום נחשב קצת ששהרן צמה שטוען דרך ודאי שפרעו ולכך י"ש להאמינו במיגו דלא

בעולם⁽⁶⁾ או דלמא
דמי ולא אתי מה לי

ש"ע ישינו עלינו בית
מת ואני נצלת אינה
ור לה כי הובי לרדודך
נמי איתרחיש גיסא
המחמא

ארי"ל דלא דמי להא דמצינעא צפ"ק
דצבא בתרא (דף ה: וס) פרעתין
בתוך זמני אי מהימן צמיגו דאי צעי
למימר פרעתין אחר זמני אי אחי
מה לי לשקר ומרע לה לחזקה או
לא דתם מרע לה הכא לא מרע
לה כיון דלאחרה דדמיא ואלא לא מרע
הס לפי שאין הווה כלל שיהיה פורע
בתוך זמנו אבל הכא מרע דיכול
להיות אמת דמת צמלחמה וכן הא
דקאמר צפ"ק האומר קידושין (דף קז.)
אמר צעט קידושין יש לי צנים ואין
לי אחים וצעת מיתה אחר אי
צנים ויש לי אחים ואין לי אחים (ס'
דף קז.)

מחמת כיסופא אזל
הו עד אחד במלחמה
אחד מהימן משום
גלויי הוא לא משקר
אא טעמא דעד אחד
אא ומינסבא [א] והכא
[א] לא דייקא ומינסבא

פירוש אי הוי איכבא ואין נאמן לאמר
דברי רבי ור' נתן אומר כו' ומפרש
התם טעמא דרבי משום דלמי מה לי
לשקר ומרע לה לחוקה מינו דאי
צעי פטר לה בגיטא אבל הכא אמרה
דדמי ולכן לא מרע ולרבי נתן
דלמיר התם לא מרע התם דצעת
מיתה יש לו להיות נאמן יותר:

טעמא דעד אחד נאמן משום דמילתא דעבידא אינלויי
 לא משקר הכא נמי לא משקר. ולא
 יאמר דדמי כיון שהדבר יהיה גלוי
 או דלמא טעמא דנאמן משום דדייקא
 ומיכסא יאמר לא דייקא כלומר
 לעולם לא יאמר עד אחת דדמי

כמו האשה עצמה ומכל מקום אין להאמינו דנהי דלא אמר דדדמי האשה לא דייקא כאן וסומכת עליו יותר ממה כשאומר מת על מטתו כיון דיש רגלים לדבר אבל אין לפרש או דלמא טעמא דעד אחד משום דדייקא ואפי' אמר דדדמי נאמן דהא אפילו דדייקא האשה למה לו להיות נאמן כיון דאמר דדדמי: **אמר רבי עקיבא** בשוורדא דנהורשא דעבר עובד שנה.

בסוף ממכת זכרות (דף סב.) אמר
דרכי עקיבא לא הניח כמותו באר
ישראל ולכן היה יכול לעבר שנים
בחוזה לארץ וכן צריך לומר צ"י שני
דמגילה (דף יח:) גבי ר"מ שהלך לעבר
שנה בעסקא שלא הניח כמותו בארץ
דעסקא חוזה לארץ היא כדאמרין
במסות הבבסי (דף ק"ג) חזני חזני

אונס היה וכן יש צירושלמי ירמיה עיבר בחוזה לארץ וכן יחזקאל וצרוך
 בן זרנוקי ור' שמעון בן יהודה כו' ושם היה רבי יוחנן גדול מהם
 דוקא אלף חישוב בעלמא עשו אם השנה צריכה להתעבר דהא שנת
 י. ב. וס' אמר דאין מעברין שנה שציעית ושום אונס היה שלא חישוב
 תך. שראו הנשים שטבעו אבל לא ראו שעהלם י' המים ולכן אמרו צדדמי:
 וחיובי

[illegible]

עין משפט
נר מצוה

ז א מ״י פ״ג מלכות
גירושין הלכה ה סמג
עשׂן כ טוש״ע אה״ע סי'
ז סעיף נב:
ח ב מ״י שם הלכה ו
טוש״ע שם סעי' נד:
ט ג מ״י שם הלכה יט
טוש״ע שם סעי' לג:
י ד מ״י שם ופ״כ שם
הל' טו סמג שם טור
טוש״ע שם סעי' ג:

מוסף רש"י

דהיא גופא דייקא
ומינסבא. דייקא
שידעת שמת ודאי ואחר
כן נשאת (לעיל כה.).
ונמתי לו. אמרתי לו, כן
הדברים. כאשר אמרת
שכולן חלוקין עליו (לקמן
ע"ב.).
בגייסות. שאני יכול ללך
אלם ולהעיד זה שמעתי
(שם).

תוספות ישנים

אשה כלי זינה עליה.
יש לנו לומר שהמחנה
עד גמר. וא"ת היכי
משכחת מת בעלי במלחמה
ללא מהמנא. י"ל דדוקא
בליקטוס יחיד. אבל
במלחמה יראה היא
להמנא:

יום' חד מקמא' (המשך)

אפי' במלחמה נאמנת אצל
פשיטת דקרתו מזה העת.
במלחמה אקדמי חת נאמנת.
ותירץ רש"י ז"ל דמנתי'
נכון שאמר מה סתם
ששלשום בעולם אקדמי
מה על מטה דוקא
אקדמי וכשהמלחמה
בעולם אמרו' מה
במלחמה קאמרם ולפי
כ"י הזה שפרשתי' לא
קשיא מדי דאפשר
לאקדמי' אקדמי' נכון
דאמר מצאתי הורו' את
ליטסי' באו עליו והרגוהו'
שמהלחמה בעולם אינה
נאמנת וכשלשום בעולם
נאמנת. ואי קשיא לך
ממאי קאביעבי' אקדמי' נכון
אקדמי' דקדמי' מלחמה
בעולם אינה נאמנת ולא
אמר מה לי לשקר א' בעיני
אמר מה לי משהו אלא
לא אמרי' מה לי לשקר'
בקום חזק חזק חזק חזק'
כ"י יוסף דכשהמלחמה
בעולם מרחתה' לומר
מה על מטה. והוא
יתירוץ אינו מספיק למה
במלחמה וקדמי' והנה
לא מרחתה' דהא
מלחמה וקדמי' אקדמי'
ואמאי לא מוהימני' א' בעיני
מושם דאי בעיני אמר
מה במלחמה אלא הכי
נסתבר דקדמי' דמלחמה
בעולם וקדמי' דאמר
ברמי' ולא משקר' לא
דעתה' לא אמרין מוהי' א'
בעיני משקר' לפי דעתה'
(ומר) על מה מטה דהא
לא אמרי' לא [אין] לא מחזקי' לא
בשקרית' כפי דעתה אבל
שמהוהי' אלא מלחמה
בעולם כיון דאי בעיני
אמר סתמה' ולא משקר'
מוהימני' לא להכי בעיני
מי לא אמר מה לי לשקר'
אפשיטנא בעיני ולחומר'
א' ונמו' ארז' פרתני' בתוך
שיט' ובקדמי' פ' האומר
לך כי באמת אין מוחזק' לך
קמי' נמו' אמרין מוהי' א' לשקר'
לשקר. ולפום האי סברא
דמי' לא משמע דאז' חזק
אמר' אביעבי' להו דע'
שקר א' ודלמא טעמא דע'
אז' אלפס רז' כיון דזמני'
אבותא דעלמא דאמרין